

ТЕРПІННЯ
І МУКИ ХРИСТА
за спасення людського роду

Терпіння і Муки Христа

ЗА

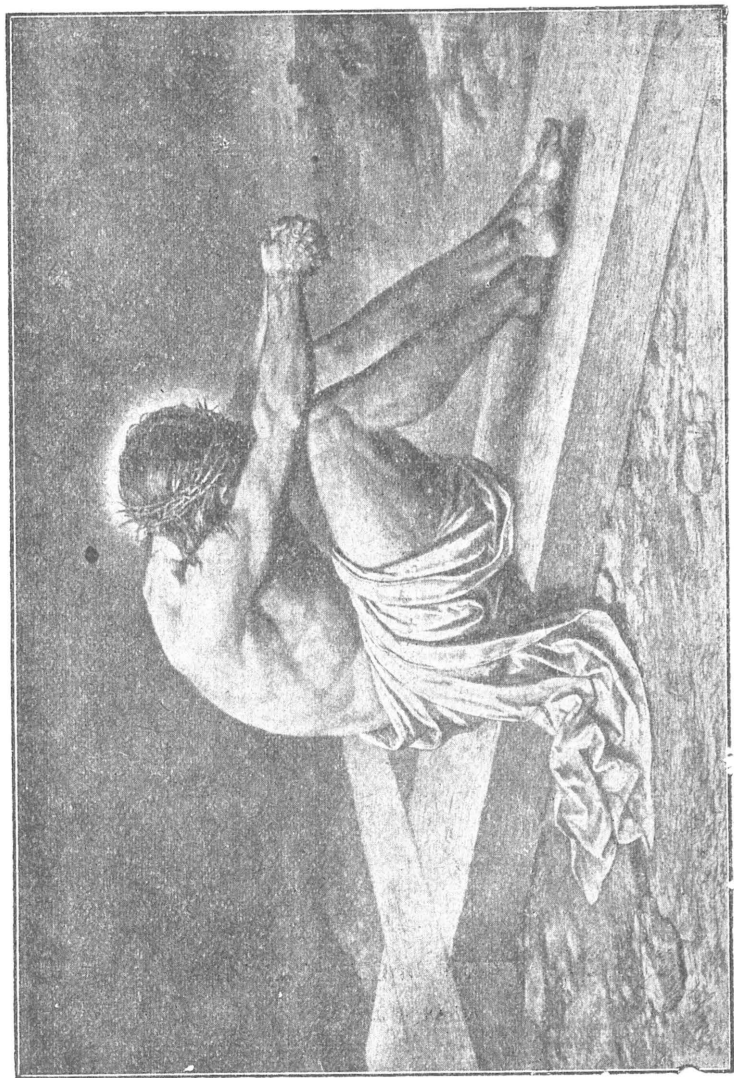
Спасення людського роду.

Е. Г. ВАЙТ.

НАКЛАД „ПОЛІГЛЬОТ“ У ВАРШАВІ.

Алея Рож 9.

„Огче, просги їм, бо не знають, що роблять.“

Муки Христа.

„Бог є любов“. Цю любов об'явило величаве діло спасення. Коли Отець небесний віддав свого улюбленого Сина на смерть за упавше людство, то навіть ангелів здивувала така незрівнана любов. „Так бо Бог полюбив світ, що Сина свого єдинородного дав, щоб кождий віруючий в него не погиб, а мав життя вічне“. Цего єдинородного Сина зробив Отець „наслідником всего, бо і світ сотворив через него“. Він, Син Божий, був „приміннями його слави і подобою і образом його ества“. Він держав і „держить все своїм могутнім словом“. Він мав значіння і велич Бога. Це було Отцеві до вподоби, щоби в нім зібралось богацтво всіх скарбів. Христос не вважав це за „жаден злочин, бути подібним до Бога“. Він зрікся сам себе і прийняв подобу слуги, став таким, як кождий чоловік, бо навіть і вирази лица його були людськими; він понизив сам себе і став покірним аж до смерти, аж до смерти на хресті.

Спаситель згодився радо, потерпіти смерть намість грішника, щоби через життя послушеньства обминули люди кару Божого закону. Його смерть не вбила закону, не зменьшила святих його домагань, але ще додала йому божескої поваги і гідности. Коли Христос замість грішника перебрав на себе смерть, приписану за переступлення закону, щоб спасти упавшого чоловіка перед прокляттям закону, то смерть його обвістила справедливість божественного закону і поставила його незмінчивість

на ясне світло. Хрест на Голготі зробив закон величним і великим і є влучним доказом його незмінної прикмети. З його власних уст вийшли ці слова: „Не думайте, що прийшов я знести закон або пророків; не прийшов я знищити, але сповнити.“ Смерть Сина Божого сповнила домагання божественного закону. Щоби вартість спасення оцінити як слід, треба розуміти ціну його. Декотрі не знають усіх мук і терпінь Сина Божого, а тому й до цього великого діла спасення не прикладають великого значіння.

Намір спасення, в якому вже міститься добра вість о спасенню в Христі Ісусі, оповіщено вже в раю. Він став Адамові зорею надії, що просвічувала темну і непевну будучність. Адам бачив, що Христос був самотнім дверима надії, якими він міг увійти і одержати життя. За днів Адама, Ноя і Авраама, і кожного дальшого роду, що жив ще перед приходом Христа, плян спасення через Ісуса Христа був той сам, що й сьогодні. Патріархи, пророки і всі святі мученики почавши від Авеля гляділи вперед на приходячого Спасителя і висказували свою віру в нього своїми жертвами. При росп'яттю минувся взірцевий систем жертви тини в великій жертві ества. Жертви з звірят були тинню безгрішної жертви Сина Божого і вказували на його смерть на хресті. При росп'яттю зник образ в естві, а тинь там скінчилася. Але ні одна буква ні титла з закону при смерті Христа не була відкинена.

Син Божий є осередком великого пляну спасення, який самотньо обнимає всі віки. Він ягня, „забите перед початком світа“. Він Спаситель упавших синів і дочок Адама по всі віки, підчас котрих люди переживають час проби. „А коли в жаднім иньшій нема спасення, то нема й жадно-

го иньшого імени даного людям під небом, яким ми би могли стати блаженними.“ Христос є еством, або тілом, що кидає свою тінь на попередні віки. Коли Христос умер, зникли і тіни. Переступ закону зробив тінь конечно потрібною. При смерті Христа, яку з'ображували за часів Адама кроваві жертви звірят, знесено ці жертви, але не самий Божий закон, якого переступ вимагав цих жертв.

Євангеліє, проповідуване Адамови, Ноеви, Авраамови і Мойсеєви, було для них доброю звісткою, бо вони вірили в приходячого Спасителя. Ще ясніще і величавіше світло сіяє на християнський світ, бо в жидівський вік хрест кидав свою тінь геть назад, в той час, коли Адам покинув свою домівку в раю. Що для старих було лишень вірою, то для нас, котрі бачимо, що Христос прийшов, як предсказували пророки, є скінченою правдою. Воно є так само дійсно, ані більше, ані менше, що ми віримо в Спасителя, що прийшов і умер жертвою за нас, як і для старинних було конечним вірити в приходячого Спасителя, якого вони з'ображували своїми жертвами.

Коли Син Божий став на місце чоловіка і зніс на собі прокляття, що мало впасти на чоловіка, то він з'обовязався задля людства удержати святі домагання і величну повагу божеского закону. Його діло і ціль його післання була в тім, переконати чоловіка о його грісі, який є переступленням цього закону і за своїм божеским посередництвом повернути його назад до послуху цему досконалому закону. Отець передав світ в руки Христа, щоби він своїм посередництвом оправдав всі домагання і святість кожної заповіді цього закону.

Христос, охрещений в Йордані рукою Йоана Хрестителя, вийшов з води, приклякнув на березі ріки і благав свого небесного Отця о силу, щоби

міг устояти в наближаючійся боротьбі з князем тьми. На його молитву отворилося небо і відблиск Божої величі, ясніщий, як сонце в полудне, зійшов з престолу вічного Бога і оточив у виді голуба, світлячи ясноблискучим золотом, Сина Божого. В ту хвилю дався чути голос Божої величності і мігучності ясно і виразно: „Це є Син мій возлюблений, котрого я вподобав собі“.

В цих словах лежало запевнення задля Сина Божого, що його небесний Отець прийняв упавших людей через їх заступника і дав їм другий час до покаяння. Сполучу між небом а землею, між Богом а людьми, яку перервав був гріх, привернено знову. Той, що не знав нічого о грісі, перебрав гріхи світа на себе, щоби його праведність причислено людям. Совершенні прикмети Христа дали людському світови иньшу вагу на Божій вазі, а заслуги Христа з'єднали тісно смертного чоловіка з безсмертним Богом. Так то перемощено пропасть, яку вирив гріх, Спасителем світа.

Але мало хто має вірне поняття о цих великих правах, які нам здобув Христос, отворивши цим способом для людей небо. Син Божий був тоді заступником людського роду, а особливша сила і слава, яку передала йому Божа величність, як також слова його згоди були найпевнішою запорукою його любови і доброї волі супроти чоловіка, що Христову молитву вислухано в нашу користь. Це є для чоловіка доказом, що Бог приймає молитви, які ми від себе йому в імя Христа засилаємо. Постійна поважна молитва у вірі запевняє нам світло і силу, щоби ми могли опертися напрасним зачіпкам і спокусам сатани.

Світло і сила дані християнам в однім дні, не вистарчають для спокус і боротьби другого дня. Сатана постійно змінє свої спокуси, як це він ро-

бив і з Христом. Що дня заводить він нас в нові положення і міряє в нас новими і несподіваними спокусами. Як не можемо жити тим, що ми вчора їли, так не можемо сподіватись і вповати на сьогоднішнє світло і силу в будучих днях. Слабовиті і грішні люди не можуть бути і одної хвилики певними, коли-би Бог не обявляв їм що дня світла і не давав їм що дня своєї сили.

Воно є дуже важним, що Бог виявляє нам свою волю в щоденних заняттях життя, бо найважливіші речі залежать часто від марних дрібниць. Чим більше обзнакомлюємося з Богом через його божеске світло тим більше пересвідчуємося о своїй цілковитій немочи і о нашій залежності від Бога. Ми повинні завше відчувати, що нам треба певного провідника, який би проводив нашими непевними кроками.

Життя жиючого християнина повинно бути життям постійної молитви. Стежка праведника стає чим раз яснішою аж до ясного дня. Життя християнина є життям поступу. Він ступає вперед від сили до сили, від ласки до ласки, від одної ясности до другої, дістаючи з гори світло, яке Христос з безмежними трудами з своєї сторони приблизив до чоловіка. Християнин не може світити своїм власним світлом хоч би его божеске освячення побільшалось в цій мірі, як зростає його знання біблійних правд. Сила і велич, доступні так легко людям з престолу ласки, роблять його спроможним стрічатися з спокусами і зносити найтяжші одвічальности, які стоять все перед ним. Неспробовані несподіванки очікують християнина. Нові небезпеки оточують його, а несподівані спокуси накидаються йому все а все. Наш великий провідник вказує нам на отверте небо, як на одиноке жерело світла і сили.

По своїм хрещенню подався Син Божий в са-

мотну пустиню, щоби бути спокущуваним від діавола. Майже шість тижнів терпів він голод. Через сорок днів він не їв і не пив нічого. Се ще прибільшувало його терпіння, більше, як доси чоловік міг витерпіти. Христос зносив на собі провину переступника. Він переконався сам на собі, яку силу має над чоловіком похоть їди. Він переніс замість грішника найтяжшу пробу, яка що до цього найбільше можлива. Але тим осягнув він побіду, яку мало хто з людей знає оцінити. Яку власть має черево і який гріх служити йому, видно найліпше з довгого посту, який Христос витерпів, щоби лише зломити силу його.

Що до власти і сили жолудка над чоловіком, то сатана майже завсігди в кожній спокусі відносив побіду. Син Божий бачив, що чоловік власними силами не може опертися цій великій спокусі. Він мав таку безконечну любов до людського роду, що покинув навіть небо зі всею його величністю і своє божество убрав у людську природу, щоби своєю людською рукою дістати найглибших глибин людського горя, підчас коли його божеска рука обнімала безконечність. Він прийшов на цю землю, щоби злучити свою божеску силу з нашими людськими труднощами, щоби через силу і власть Божу, яку розділяє поміж нас, ми могли поконати всі утяжливости. О, яке безпримірне приниження, що цар слави прийшов на сей світ, щоби зносити муки голоду і сильні спокуси хитрого ворога, щоби міг лише діпняти задля людей безконечної побіди! Тут справді є любов, яка „перевищає всяке пізнання“. Цього великого пониження на жаль не розуміють добре ці, задля котрих воно сталося.

Та не лиш страшні терпіння голоду обтяжали невимовно муки Спасителя. Почуття провини, що повстало через заспокоювання роскоші їди, яка

так багато страшного горя принесла на світ, лежало важким тягаром на його душі. „Бо він зробив грішним того, котрий і не знав нічого о грісі, щоби ми стали через него праведними перед Богом“.

Наш Спаситель, що прийняв людську природу, котрого так дуже давив тягар гріха, устоявся в цій великій головній спокусі, яка занебезпечує людські душі, твердо і побідно проти сили сатани. Коли чоловік побідить цю спокусу, то повинен і з інших спокус вийти побідником.

Всі душевні лиха, які грозять чоловікови, стоять на нездержливості. Христос почав діло спасення там, де почався упадок. Коли Адам і Ева служили свому горлови, то впали. В ділі спасення лежало заперечування охоти до їди, яко перше діло Христа. Що за чудову любов об'явив Христос, коли прийшов на цей світ, щоби нести наші гріхи і хиби і ступити на стежку життя, щоби міг нам показати через своє життя, як безплямну заслугу, як ми маємо жити і побіджувати, щоби примиритися з Богом.

Христос, як син чоловіка, відчував потребу помочи і підпори від свого Отця. Він вишукував собі догідні місця молитви. Він любив гірську самотність, де розмовляв з своїм небесним Отцем. В солодких хвилинах молитви одержував він що дня підмогу для обовязків і проб щоденного життя. Наш Спаситель прихилився до наших потреб і хиб тим, що просив і в нічних годинах благав свого Отця, щоби підкріпив і відсвіжив його в сповнюваню його обовязків і в поборюванню спокус. Він є нам приміром у всім. Він є нашим братом у всіх наших хибах, хоч не має наших пристрастей. Його безгрішна природа жахалася кожного лиха. Він зносив душевні борби і душевний страх у світі пов-

нім гріхів. Коли він став чоловіком, то молитва стала його konieczністю і першим правом. Він став потребувати всеї Божої помочи і потіхи, якими Отець так щедро наділяв свого Сина, котрий покинув небесні радощі і вибрав собі домівку в холоднім невдячнім світі, щоби помочи людям.

Молитва є для нас konieczною, щоби ми підкріпилися в боротьбі з силами тьми і щоби могли докінчити передане нам діло. Наша власна сила є немічною. Але це, що Бог нам дає, зробить кожного, хто це одержує, чимсь більшим, як лишень побідником.

В ГЕТСЕМАНСЬКІМ САДІ.

Вже нераз відтягався Ісус з своїми учениками до молитви і тихого роздумування в Гетсеманію. Це місце молитви було всім їм добре знаним. Навіть Юда знав, куда довести товпу убійників, щоби зрадою передати в їх руки свого учителя. Але ще ніколи передше не входив до цього місця Спаситель з таким тяжким серцем, як цеї ночі, коли його зраджено. Не був це страх перед тілесними муками, який в присутности учеників витиснув з його уст жалібні слова: „Сумна душа моя аж до смерти; останьте тут і чуйте враз зі мною“. В свєім душевнім пригнобленню укланув він на землю і сердечно молився до свого Отця. Він відчував гріховність людських переступів і гнів Божий на переступників його святого закону.

Христа здивувала страшна темрява, що окружала його. Спокуси сатани були майже побіджаючими. З уст Христа вийшли слова: „Отче, коли можливо, най обмине мене ся чаша!“ і пішли луною жахливою аж до учеників його. Гріхи пропащого світу тяжили на нім а свідомість божого гніву, що його спричинив гріх, давила його здається

аж до землі. Він піднявся з землі і, тужачи за співчуттям своїх учеників, прийшов до них і застав їх сплячими. Він пробудив Петра і сказав йому: „Симоне, спиш?“ Не міг ти, що недавно перед цим був би радо і в темницю і на смерть пішов, ані одної годинки чувати з своїм терплячим і страдаючим учителем? „Чувайте і моліться, щоби іви не попали в спокусу. Дух то охочий, та тіло нем чне“.

В найважливішу хвилину найшов він своїх учеників сплячими, саме в той час, коли Спаситель їх так дуже просив, щоби чували з ним. Він знав ці страшні спокуси, що ждали його учеників. Він узяв їх з собою, щоби стали йому на підмогу і щоби ці події, яких вони мали бути в цю ніч свідками, як і всі науки, які мав їм дати, вбилися глибоко в їх пам'ять. Це було конечне, щоби скріпити їх для огняної проби, яка стояла перед ними.

Але замість чувати з Христом, вони піддалися умученню і заспули. Навіть ревний Петро спав цей, що ще перед кількома годинами висказав, що готов за свого Спасителя терпіти, ба навіть, коли буде треба, і вмерти за него. Але саме в рішачій хвилю, коли Синови Божому так дуже було потрібно їх співчуття і щирої молитви знайшов він своїх учеників сплячими. Вони богадо втратили через свій передвчасний сон. Наш Спаситель мав на думці підготовити їх до вогняної проби їх віри, на яку вони небавом мусіли бути виставлені. Як би вони були в годині смутку чували з своїм Господом і учителем і молилися до Бога, то Петро не остався би був на власній силі і був би не відрікся свого Господа.

Ми ледво чи можемо собі об'яснити той невимовний страх, в яким пробував наш Спаситель в Гетсеманії, коли він став свідомий розлуки з своїм Отцем, яка прийшла через те, що він ніс на собі

гріхи людей. Син всемогучого Бога упав в обезсилення і був недалеко до смерти. Отець його післав одного з своїх ангелів, щоби підкріпив божеского страдалника. Як би смертні люди могли бачити здивовання і горе ангелів, коли вони з превеликим жалем дивилися, як Отець своєму Синови відмовив промінів світла, любови і слави, то вони би зрозуміли краще, яким гріховним є гріх в його очах.

Коли Спаситель світу в огороді Гетсеманським приклякнув у молитві на землю, то душевна тривога витиснула на його тілі піт кровавими каплями. Страхи великої темряви оточили його. Гріхи світа затяжили на нім. Він терпів як переступник Божого закону на місці людей. Тут відогравалася велика спокуса. Світло присутності його Отця шезло з перед його очей і він був виданий власти темряви. В своїм душевним пригнобленню лежав він розпростертий на холодній землі. Він був свідомий того, що Отець його невдоволений. Христос прийняв чашу терпіння від уст винуватого чоловіка, щоби випити її самому, а чоловікови, дати замість неї чашу благодатий. Гнів, який мав розлитися на людеї, спав тепер на самого Христа.

Ученики, продрюхані з дрімоти, побачили поstattь свого учителя зігнену над собою; лише його було в такім душевнім страху і тілесній муці, як вони ще ніколи не бачили. Смуток, душевна тривога і смертна блідність а також кровавий піт на його чолі зробили „вигляд його поганішим, як прочих людей“. Ученики так затурбувалися своїм заспанням, що не могли з своїм страждущим учителем ні молитися, ані співчувати. З горя і з дива заніміли і остовпіли.

Божий страдник відвернувся знову від своїх учеників, бо власть тьми напала його знову з непереможньою силою, так що зігнула його до землі. Він молився як передом і виливав перед Богом

споє серце сильним криком і сльозами. В душі його запанувала така тривога, що жадна живуча істота не змогла би її стерпіти. Гріх світа тягаром ляг на него. Він чув, що розлучено його з любовю його Отця, бо прокляття гріха спочило на нім. Христос знав добре, що тяжко прийшлося би людям відчути гріховність їх переступів і що тісний дотик і постійне знакомство з гріхом затупило би їх моральне почуття так дуже, що гріх не здався би їм таким небезпечним ані великою зневагою праведного Бога. Він знав, що лиш дехто з людей любить справедливість і прийме спасення, яке з так великим трудом зробив він для них можливим. Підчас коли цей тягар гріха давив його, а ніхто з людей не знав цього тягару і не відчував розкаяння за гріх, закрався в його душу сумнів, чи і далше він одно з Отцем.

В цю страшну годину проби затужила людська природа Ісуса за співчуттям його учеників. В друге піднявся він з землі, прийшов до них і знов застав їх сплячими. Не був це твердий сон, вони спали лише на половину і почасти мали поняття о смутку і душевій тривозі свого любого учителя. Ніжно схилився над ними, Спаситель на хвильку і дивився на них почуттям любови і жалю. В цих сплячих ученкиах бачив він представлену сплячу громаду. Саме тоді, коли вони повинні були чувати, вони заснули. „Чувайте тепер; бо не знаєте, коли прийде господар дому, чи прийде він вечером; чи опівночи, чи як кури запіють, чи вдосвіта; щоби він не прийшов за скоро і не найшов вас сплячими“. Від Божої громади жадається, щоби вона зовсім сповнила свою нічну сторожу, хоч би вона була її небезпечною, чи короткою, чи там довгою. Смуток і біль не звиняють, бути меньше чуйними. Замість вести до байдужности, журба повинна скор-

ше викликати подвійну чуйність. Спаситель вказав своїм власним приміром Божій громаді на жерело їх помочи підчас біли, пригноблення і небезпеки. Коли Божа громада буде оставати в осторожній чуйности, то тим покаже себе правдивим народом Всевишнього. Цим знаком відріжняються ожидаючі від світа і показують, що вони на землі лишень гостями і чужинцями.

Яким жорстоким було поступовання учеників, дозволити на це, аби дрімота стулила їх очі, а сон запоморочив їх змисли, підчас коли їх небесний учитель терпів такі невимовні душевні муки. Колиб вони були чували, то віра їх була би не схитнулася, коли побачили Сина Божого умираючого на хресті. Благодарні душевні боротьби і молитви, якими вони були би скріпилися щоби бути свідками страшних мук Сина Божого, повинні були означити отсю важну нічну сторожу. Тим стали би вони були здібними, при погляді на Христові муки на хресті, розуміти в певнім степені отсю перемагаючу душевну муку, яку він мусів витерпіти в Гетсеманськім саді. Вони були би скорше пригадали собі ті слова, якими він говорив їм о своїх муках, своїй смерті і воскресенню, і серед пригноблення тої години проби, лучі надії були би освітили темряву і задержали віру їх просто.

Спаситель сказав їм вже передом, що ці події мусіли статися, але вони не розуміли цього. Дивитися на його терпіння, повинно було стати для них випробуванням; тому то було для них так важним, саме в той час чувати і молитися. Бо вони мали бути свідками побіди над силою тьми, то віра їх потребувала підмоги невидимої сили. Спаситель знав потугу, якої ужив князь тьми, щоби обморити змисли учеників саме тоді, коли вони мали чувати. В цій рішаючій хвилі, коли

розходилося о не одну річ, учитель застав їх спляченими.

І знов відійшов Господь від своїх учеників з твердою постановою, побідити князя тьми, щоби люди не оставалися в путах безнадійної роспуки. Кинувши ще один милосерний погляд на своїх учеників, полишив він їх, уклякнув у молитві третій раз, говорючи ті самі слова, що й передше. Божому терпеливцеві слало лячно і дивно від цієї таємничої і страшної боротьби.

Розум людський не здібний, зрозуміти невиносимої душевної тривоги, що мучила душу нашого Спасителя. Святий Син Всевишнього не зносив тягару власного гріха, або власного горя. Він ніс на собі гріхи других, бо на нім згромадилися всі наші прослупки. З божого милосерддя злучився він з чоловіком і перебрав гріх на себе, щоби з ним намість цілого людства обходилися, як з проступником. Він заглянув у пропасть горя, яка стоїть перед нами через наші гріхи, і постановив собі власною особою ту безодню перемостити. Хто не бачить святих домагань Божого закону і його обовязуючої сили, той не має ясного і певного зрозуміння для цього діла примирення.

Душевна тривога видушила з божеських уст Ісуса слова скарги: „Сумна тепер душа моя“, „Сумна душа моя аж до смерти“. Душа Ісуса несла такий тягар тривоги, бо переступ Божого закону пригноблював його. Страх і переляк пригнітили його при погляді на наслідки гріхів. Тому що чоловік переступив закон небесного Отця, вага провини була такою, що людська природа не могла нести її. Через неописану душевну тривогу виступили з тіла Ісусового великі краплі кровавого поту, що впали на землю і зросили землю Гетсеманії кровю.

Муки і терпіння мучеників не зможуть порівнатися з муками Ісуса. Присутність Бога піддержувала їх в їх тілесних стражданнях. Але тут заховав Отець своє обличчя від свого дорогого Сина. Людська природа вагалася і дрожала в цій годині проби. Був ще переляк душі, що перевищав ограничені сили людської природи. Горе цілого світа вкупі витиснулося на устах благого терпеливця словами: „Сумна тепер душа моя“. „Отче, коли можна, най обмине мене ця чаша; але не моя, а твоя воля най станеться“. І знов чути було з його блідих уст слова: „Отче, чи-ж не можливо, щоби ця чаша обминула мене, та коли твоя воля, я випю її“. Надійшла злощасна хвиля, від якої зависла судьба цілого світа. Ангели ждали і чували з найглибшим співчуттям і з найбільшим напруженням. Доля світа дрожала на вазі. Ще тепер лежало у волі Христа, не хотіти випити чашу призначену для винуватого чоловіка. Він міг обтерти кровавий піт з свого чола і полишити грішний світ на погубу. Чи-ж Син безконечного Бога випе чашу пониження і душевної тривоги? Чи невинний витерпить прокляття Бога, щоби спасти винних? В ті хвилини дрожала таємнича чаша в його руці, а судьба пропащого світа рішалася раз на все. Спаситель світа бачив добре, що переступники закону Божого мусли би загинути через гнів його Отця. Він знав силу гріха і знав, що люди самі не зможуть виратуватись.

Болі і ридання засудженого світа миготіли перед його очима, і рішення його було певним. Він хотів людей спасти за всяку ціну. Він прийняв хрещення крові, щоби мільйони людей, які мусли підпасти погубі, одержали через него вічне життя. Бо-ж він покинув небесну оселю, де все було чистотою, щасливістю і величністю, щоби вирату-

вати пропавшу овечку, єдиний світ, що впав через свій непослух. Він не полишив чоловіка обтяженого гріхами на ласку і неласку судьби. Він зійшов в найнищі глибини нужди, щоби його спасти. Сплячі ученики не знали нічого о тім, що їх улюблений учитель недалеко до обезсилення. Він поник на замлю і був близько смерти. Де-ж були тоді його ученики, щоби підложити свої руки ніжно під голову свого знеможеного учителя і зросити те обличчя, якого вигляд став поганішим, як усіх прочих людей? Наш Спаситель станув сам на ступу і нікого зміж народів не було з ним разом.

Але Христос не терпів сам. Так він сказав: „Я і Отець одно“. Отець терпів разом з Сином. Чоловік не годен поняти тої жертви, яку приніс безконечний Бог даючи свого Сина на ганьбу і наругу та на душевні муки. Тим, що Бог віддав свого єдинородного Сина на жертау за гріхи цілого світа, оказав він свою безмежну любов до людей. Ангели, що з утіхою сповняли в небі волю Ісуса Христа, бажали з щирого серця, допомогти йому. Але що могли вони зробити? Усмирити так велику душевну тривогу і злагіднити так великий біль не було в їх силі. Вони ніколи не відчували гріхів пропащого світа і з подивом дивилися, як предмет їх обожування схилився під тягаром журби і жалю. Коли-ж Отець сам і не відняв з дрозачої руки і від блідих уст свого Сина цього келиха, то все таки післав до него одного з своїх ангелів, щоби підкріпив його, випити цю гірку чашу. Ангел підняв припавшого до холодної землі Сина Божого і передав йому від його Отця звістку Божої любови. його піднято і підкріплено. Він дістав запевнення, що одержав для всіх, котрі приймуть його спасення, вічні радости.

Страшна година в Гетсеманії минула. Наш Спаситель прийняв гірку чашу, щоби випорожнити її до послідної кроплі. В годині спокуси він побідив в користь людей. На його блідім, кровю оплямленім лиці лягла повага і супокій. Він прийшов в третє до своїх учеників і знайшов їх знову в глибокім сні. Повний милосерддя і жалю глянув він на них і промовив: «Ах, хочеться вам тепер спати і спочивати? Ось приходить година, що Сина чоловічого видадуть в руки грішників». Він ще їм це говорив і почув кроки товпи, що вийшла шукати його. Юда був їм проводарем, а зараз за ним ступали архиереї. Спаситель збудив тепер своїх учеників слідуєчими словами: «Встаньте, ходім! ось іде той, що зрадив мене!» Обличє Ісуса мало вираз спокійної поваги. Слідів перебутої страшної душевної муки не було видно, коли він ступав на зустрічу свого зрадника.

Ступаючи перед своїми учениками промовив він до розбишацької товпи: „Кого шукаєте?“ Вони відповіли: „Ісуса з Назарету“. На се відказав він: „Це я“. На ці слова вони відступилися. Священники, начальники, жовніри, ба навіть сам Юда упали без сили на землю. Це давало Спасителєві добру нагоду, як би він був хотів це зробити, утечи від них. Але він стояв спокійно серед цеї дикої, безсердечної товпи. Коли їм Ісус відповів: „Це я“, то ангел Божий, що служив йому в його душевній трівозі, став між ним, а розбишацькою товпою. Вони побачили, як небесне світло осяяло обличчя Ісуса, а постать в виді голуба кружляла над ним. Їх притуплені серця тремтіли від страху. Нездібні устоятися і одної хвилинки просто перед цею Божою величчю, попадали вони, як мертві, на землю.

Ангел відступив; Ісус стояв певно і спокійно

на однім місці; ясні лучі місяця упали на його бліде обличчя, а навкруг него лежали на землі безпомічні люди, а ученики були так здивовані, що не могли вимовити ні слова. Коли ангел зник, скочили римські жовніри на рівні ноги і оточили разом з єреями і Юдою Ісуса, засоромлені своєю немочю і затурбовані, що Ісус може ще їм утїчи. В друге спитався їх Спаситель світа: „Кого шукаєте?“ Знов відповіли вони: „Ісуса з Назарету!“ Спаситель відказав їм: „Я-ж вам казав, що це я. Коли мене шукаєте, то позвольте цим відійти“. В цій годині свого приниження не думав він на свою особу, але на своїх учеників. Він хотів заощадити їм всіх дальших проб їх витривалости.

Зрадник Юда не забув свого діла, але приступив до Ісуса, взяв його за руку, як вірного приятеля і дав йому поцілунок зради. На це сказав йому Спаситель: „Друже, чого ти прийшов?“ Голос його дряв з жалю, коли він звернувся до засліпленого Юди словами: „Юдо, поцілунок продаєш Сина чоловічого?“ Отсі до крайности чутливі слова повинні були збудити совість зрадника і зворушити його тверде, і закаменіле серце; але честь, вірність і ніжне людське почування зникло в него. Він стояв зухвало і безлично, без жадного слїду каєння. Він віддався під власть Сатани, щоби сповнити своє ганебне діло, а йому не ставало волі, супротивитися Сатані. Ісус не боронився, прийняти поцілунок зрадника. Тим дав він нам примір терпеливости, любови і милосерддя, яких нігде не можна подибати.

Хоч товпа убійників була запуджена і перелякана тим, що бачила і чула, вернулася до них певність і відвага, коли побачила, як зухвало доторкнувся Юда тої особи, яку бачили перше в сла-

ві. Вони вхопили Ісуса і взялися вязати його руки, які завжди були присвячені службі добру.

Коли ученики бачили товпу безчувствених людей безпомічно лежачих на землі, подумали, що їх учитель певно не стерпить щоби вони його увязнили. Та сама сила, що кинула роту жовнірів на долину, могла їх і дальше задержати в тім самім положенню, доки би Ісус ненарушений не вийшов з між них. А коли вони вздріли, як вибрано посторонки, щоби звязати руки того, кого вони так дуже любили, стали вони обманені і обурені. Петро витягнув в лютім гніву свій меч і відтяв одному слугі архиерея ухо.

Коли-ж Ісус побачив, що зробив Петро, увільнив він свої руки, хоч римські жовніри держали вже їх ціпко, і замітивши: „Лишіть, най і дальше так роблять“, доторкнувся уха раненого слуги і воно в хвилиці стало здорове. А до Петра сказав: „Вкинь меч твій у похву, бо хто мечем орудує, той від меча й згине. Думаєш може, що я не міг би попросити Отця мого, щоби дав мені на оборону більше як дванайцять легіонів ангелів? Але як би тоді сповнилося написане? Воно мусить так бути“. „Чи-ж не маю випити чаші, яку дав мені мій Отець?“ А до архиереїв і старшини святині, які прилучилися до цеї розбишацької ватаги, промовив він: „Чи це як на розбійника вийшли ви з мечами і колами против мене, щоби схопити мене? Що дня сидів я у вас і навчав у церкві, а ви не простягали рук на мене. Але це все сталося, щоби справдилися писання пророків.

Коли оце ученики вздріли, що Ісус не виривається з рук своїх ворогів, але дозволив, щоби вони його схопили і звязали, вони відвернулися від него і повтікали, полишаючи свого учителя самого. Спаситель знав вже наперед, що вони його поки-

путь і вже в комнаті при вечері говорив їм, заки ще це все сталося: „Отсе приходить година, отсе вже наспіла вона; щоби ви розсіялись, кождий у своє, а мене оставили самого. Але я не сам, бо й Отець зі мною“.

НА ХРЕСТІ.

Спасителя світа повели в судову комнату земського судді, щоби грішні люди його там осміяли і засудили на смерть. Тамки світлий Син Всевишнього „через наші лихі діла був ранений і через наші гріхи розбитий“. Він зносив глум, наругу і ганебне пониження; доки його вид не став поганишим, як иньших людей“. Він став „посьміховиском людей і наругою народу“. Він підложив свої плечі тим, що його били, а лице своє тим, що рвали його; „він не ховав облича свого перед ганьбою і харьками“.

Сатана троюдив дику товпу, підбурену священниками і начальниками, щоби обходилася з Ісусом як найбільше жорстоко, щоби як лиш можливо обурити його до відцлати, або, щоби його спонукати, щоб вирвався з рук своїх ворогів чудом, а тим самим відкинув плян спасення. Одна одніська пляма його характеру підчас земського життя, жахливість його людської природи перед наложеною на него страшною пробою, став би був агнець Божий несовершенною жертвою і спасенне роду людського стало би було неможливим. Але він, що міг би приказати небесним силам і приликати в одній хвильці легіони святих ангелів, з котрих кождий міг був поконати зараз ту жорстоку товпу сам, на поміч,—він, що був би в силі положити на землю своїх мучителів ясністю своєї святої величності, піддався з достойним супокоем найгрубшим зневагам і над'ужиттям.

„А що його карали і мучили, не отворяв свого рота, як ягня ведене на заріз, як вівця, що німіє перед своїм катом і не отворяє свого рота“. То стояло в пляні спасення, щоби він перетерпів глум і наругу безбожних людей, і це все взяв він на себе, коли став Спасителем людей. Як чоловік терпів він смирно ганьбу і биття, щоби сином людським полишити примір терпеливого зношення всіх наруг і мук.

Ангели Божі записали вірно кожний обиджаючий погляд, кожне слово і кожний дотик, якими зневажувано їх улюбленого, і ті безстидні люди, які ругалися над ним і плювали в спокійне бліде лице Христа, поглянуть колись на него, як воно в своїй величній славі буде сіяти ясніше від сонця. В ту страшну годину скажуть вони скалам і горам: „Упадьте на нас і закрийте нас перед лицем того, що сидить на престолі і перед гнівом агнца“.

Велика була злість Сатани, коли побачив, що всі жорстокости, до яких він натроюдив Жидів проти Христа, не могли викликати і одного звука невдоволення з уст Спасителя. Хоть він прийняв на себе людську природу, то все таки виявив він божеску незломність і ані на крихту не ступив від волі свого Отця.

Чудуйтеся, небеса! і дивуйся, земле! Поглянь на гнобителя і на пригнобленого! Велика товпа окружала Спасителя світа. Глум і наруга мішалися з проклинами і зневагами Бога. Сміялися з його низкого роду і з його покірною життя ціла товпа безсердечних людей. Його право, зватися Сином Божим, звели архиереї і старшина на глум, а простацькі жарти і зневажаючі бесіди йшли з уст до уст. Сатана дістав повну власть над умами і серцями своїх рабів. А щоби її краще використати, почав він від найчільніших між Жидами і троюдив

Зрада.

їх до релігійної лютости і переслідування. Ці передали свою лють дикій і глупій товпі, доки вкінци у всіх серцях, від брехливих архиєреїв і старшин аж до найгірших і найогидніших з товпи, не запанувала погубна згода.

Ісуса, Сина Божого, віддано товпі на распяття. З окриком радости і побіди повели вони Спасителя на Гольготу. Вість о його засуді рознеслася по всім Єрусалимі і наповнила тисячі сердець страхом і смутком, але богатом тим, проти котрих зверталися його науки, принесла радість і вітху. Священники прирекли, що не будуть чіплятися до жадних з його учеників, коли передасться їм Ісуса. Тому всі прийшли сюди, щоби дивитися на його пониження, а Єрусалим лишився майже без людей.

Ученики і вірні з околиці злучилися з товпою, що йшла слідом за Ісусом. Навіть його мати була тут, з серцем переповненим невимовною розпукою; але як всі ученики, так і вона вірила, що це все скінчиться, що Ісус зробить ужиток з своєї сили і нагло об'явить себе своїм ворогам Сином Божим. Але зараз по тім стало їй знов страшно, коли пригадала собі слова, якими він коротко вказував на ті події, які сими днями мали статися.

Ледво Ісус перейшов попри двері дому Пилатового, як на його кроваві і розбиті плечі наложено хрест, змайстрований для Варави. Так само наложено хрести і товарищам Варави, котрі разом з Ісусом мали потерпіти смерть. Спаситель ніс свій тягар лиш кілька кроків, бо через уплив крови і надмірного умучення упав з болю знесилений без памяти на землю. Як дуже забажало серце матери, коли він лежав під важким тягаром хреста, піддержати помічною рукою його голову і оберти

то чоло, що спочивало колись на її грудях. Але ах! і цього смутного права не дано їй.

Коли Христос прийшов знов до себе, наложено на його плечі хрест знову і присилувано продовжати тернисту доріжку. Він поплівся пару кроків наперед і опустився знов безчужувно на землю, і тепер не відчували священники і старшина жалю до своєї мученичої жертви; але уздріли, що він вже не може нести дальше свого мученичого знаряду. Вони придумували, кого би то найти, аби поніс цей ганебний хрест аж на місце кари.

Підчас того, як вони розважали, що робити їм, надійшов проти товпи Симон Киренець; на приказ священників схоплено його і примушено нести Христовий хрест. Сини Симона були учениками Ісуса, але він сам не був з ним в жадній злучі. Ця приключка вийшла йому на добро. Хрест, який він мусів нести, стався средством його навернення. Його зворушив жаль за Христом; а події на Голготі, слова, які він вчув, що Спаситель говорив, привели його до пізнання, що він Син Божий. Симон чувся потім Богови вдячний, що його провидіння дало йому в руки докази, які його переконали, що Ісус є Спаситель світа.

Велика товпа йшла за Ісусом на Голготу; одні сміялися і глузували з него, а дехто з сльозами в очах проповідував його славу. Ті, котрих вінвилічив від усяких слабостей, і ті, котрих спас від смерті, оповідали поважним голосом о його чудесних ділах і бажали знати, що Ісус такого наробив, що з ним обходяться, як з лиходієм. Ще перед кількома днями кричали йому радісно „осанна“, коли він велічно входив у Єрусалим. Але богато з тих, котрі тогди славили його, бо вся товпа так робила, кричали тепер тим голосніше: „Роспни його, роспни його!“

При вїзді в Єрусалим піднялись сподівання учеників що до Христа як найвище. Тісніше окружили вони тоді свого учителя і чулися щасливими, що стоять з ним в злуці. Тепер в його пониженню слідкували вони за ним з далека. Серця їх наповнилися огірченням і розчаруванням. Якими влучними стали тепер слова Ісуса: „В цю ніч всі соблазнитесь на мені. Бо стоїть написано: „Ударю пастиря і розсиплються вівці“. Все-ж таки мали ще ученики слабеньку надію, що учитель їх в останній хвилиці виявить свою силу і вирвеся з рук своїх ворогів.

Коли-ж вони прийшли на місце кари, поприязувано засуджених до хрестів. Підчас коли оба розбійники кидалися під руками распинателів, Ісус піддався без жадного опору. Мати його дивилася в мученичій непевності на него, в надії, що він виратується чудом. Той, що мерців воскрешав, на цевно не стерпить смерти на хресті! Що за горе роздирало її серце, коли дивилася на ганьбу і муку свого сина і не могла помочи йому в його терпінню! Який гіркий був її смуток і розчарування! Чи-ж покине вона вірувати, що він правдивий Месія? Чи справді може Син Божий дозволити, щоби його так ганебно вшали? Вона бачила, як розпростерли його руки на хресті і винято цвяхи і клевець. А коли забивано остре жезло в його ніжне тіло і так припято його тіло на хрест, віднесли страшним болем переняті ученики безпам'ятну матір Христову геть від цієї жасної сцени.

Ісус не дав почути від себе ані одного зойку; лице його було бліде і спокійне, але великі краплі поту стояли на чолі. Не було жадної милосерної руки, щоби втерла смертельний піт, ані слова жалю і непохитної вірности, щоби підкри-

пили його серце. Він сам стояв на ступах, нікого з народу не було при нім. Коли жовніри сповнили своє страшне діло, а Ісус витерпів страшенну смертельну муку, молився він за своїх ворогів: „Отче, проети їм. бо не знають, що роблять“. Дух його звернувся від власних мук на злочин своїх гонителів і на страшну, але належну відплату, яка мусіла впасти на них. Він милосердився над ними задля їх невіжества і провини. Він не проклинав жовнірів, які з ним так жорстоко обійшлися, ані не просив кари з неба священникам і старшині, які були причиною всіх його мук і тепер стали бундючні, що осягнули свою мету. Спаситель вимовив лиш одну просьбу, щоби їм прощено — „бо вони самі не знають, що роблять“.

Як би вони були знали, що вони віддали на распяття того, що прийшов спасти грішний рід людський від вічної погуби, то їх був би замучив страх і докір совісти. Але їх невіжество не могло скинути з них вини, бо власне вони мали право і змогу пізнати Христа, як Свого Спасителя і прийняти його. Але вони відкинули всякий доказ і со-грішили не лише проти неба распнявши царя слави, але і проти найзвичайнішого почуття людськості, убиваючи невинного. Ісус одержав через те право, стати заступником людей перед Отцем. Молитва Христа за його ворогів обіймала всю землю і заключила в собі всіх грішників до кінця світа, що живуть на землі.

По прибиттю Христа кілька сильних мужів підняли хрест з ним в гору і з великим розгоном засадили його в землю, що спричинило Списителеві найстрашніші болі. Тепер відогралася найжасніша сцена. Священники, книжники і старшина забули почесьт свого святого чину і злучилися з юрьбою кепкуючи і глумлячися з умираючого

Сина Божого словами: „Коли ти цар Жидівський, то спаси себе сам“. Інші з між них повторяли глузуючи: „Других спасав, а себе не може спасти. Коли він цар Ізраїльський, то най зійде з хреста, то ми повіримо в него. Він уповав на Бога, най-же Бог спасе його, коли хоче його, має любов до него; бо-ж він казав: Я Син Божий“. „А проходячі мимо хулили йому і хитаючи головами казали: „Тьфу на тебе, ти, що так легко руйнуеш церкву і за три дні будуеш її, спасися сам і зійди з хреста“.

Ці люди, що видавали себе за знаючих і толкуючих пророцтва, повторяли несвідомо ті самі слова, о яких Святе Письмо казало наперед, що їх при цій нагоді будуть вимовляти; в своїм за-сліпленню не запримітили вони, що тим самим вони сповняли пророцтва. Достойники церковні, за-каменілі жовніри, безличний злочинець на хресті і дикі, жорстокі люди з товпи злучилися всі в своїх зневажливих словах на Христа.

Злочинці, котрих распято з Христом, терпіли ті самі тілесні муки, що й він; але оден з них через свої болі став ще твердшим і цілком стратив розум. Злорадно сказав він до Ісуса: „Коли ти Христос, спаси себе і нас“. Другий розбійник не був затвердим шибеником; характер його зіпсувався через низке і зле товариство, але його злочини не були так великі, як тих, що стояли навколо під хрестом і висьмівали Спасителя.

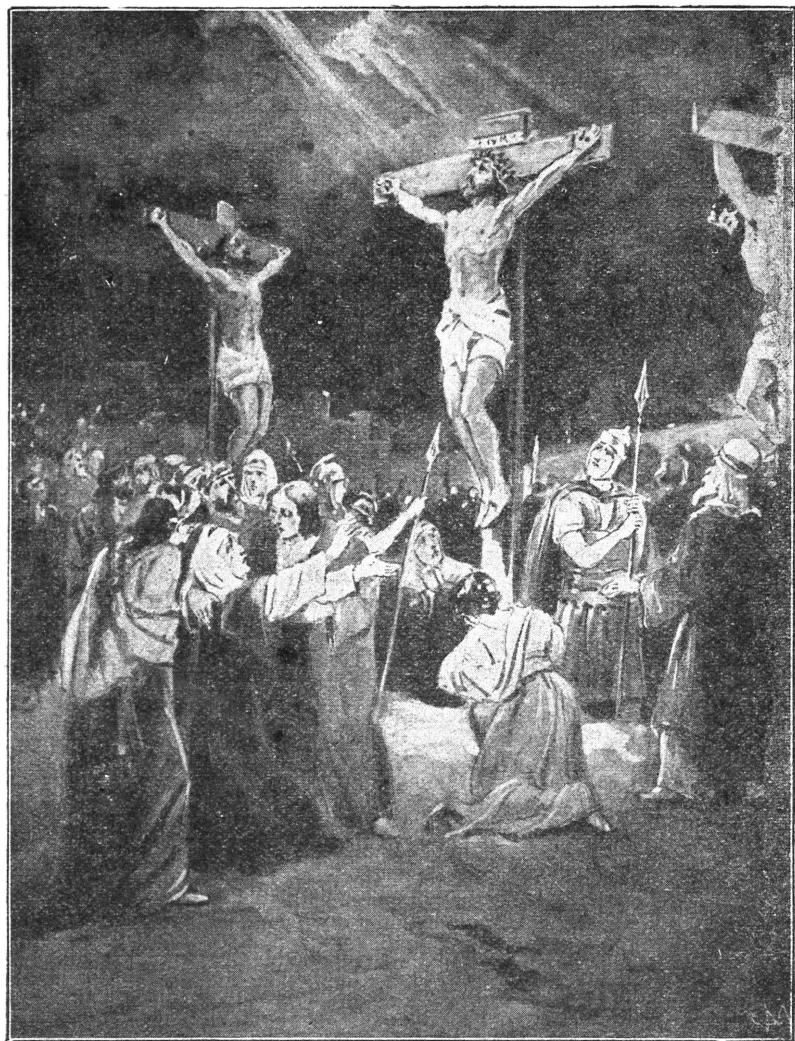
Разом з своїм народом вірив він що Месія небавком прийде. Він чув науки Христа і ті переконали його; але через вплив священиків і старшин відвернувся від него і старався втопити свої переконання в змислових роскошах. Лихе товариство провадило його дорогою гріха все дальше і дальше, доки в кінці через його злочини не захопили його і не засудили на смерть на хресті.

Підчас переслухань був він з Христом перед судом і разом з ним повели його на Гольготу. Він чув, як Пилат казав, що не знаходить вини на Ісусі, він пізнав божество в Христовім поведенно і зачув його милостиве слово прощення супроти його гонителів. В своїм серці пізнав він, що Ісус є Сином Божим.

Коли-ж він почув глумливі слова свого співвинownika, він наганьбив його і сказав: „І ти не боїшся Бога? Таж ти сам також так засуджений. Та ми по справедливости, по заслuzі відпокутуємо за то, що накоїли, а цей нічого злого не зробив.“ Тоді, коли серце його отворилося своему Спасителеви, його душу освітило небесне світло. В побитім і зневаженім Ісусі, що висів на хресті, побачив він свого Спасителя, свою одиноку надію і просив у вірній покорі: „Господи, спомяни мене, коли прийдеш до царства свого. А Ісус сказав йому: Істину говорю тобі нині, будеш зі мною в раю.“

Ісус не обіцяв каючомуся грішному, що ще в день роспяття буде з ним в раю; бо він сам аж три дни потім пішов до свого Отця. Гляди Іван. 20, 17. Але він сказав йому: „Істину, говорю тобі нині,“ щоби в його памяти укорінити думку, що підчас того часу, коли він терпить ганьбу і переслідування, має власть і силу спасати грішників. Він став заступником чоловіка у Отця, маючи ту ще саму силу, як тогди, коли вилічував хорих і воскрешав мертвих; то було його божеским правом, приречи каючомуся, вірному грішникови в той день „Будеш зі мною в раю.“

Вивисшений на хресті Спаситель, що терпів болі і наругу, найшов ще одну обтяжену провинами, умираючу душу, котра того, що роспятий як який злочинець, признала віруючи Спасителем

Роспитіє.

до мучеників; бо багато з тих, що вмерли за свою віру, давалися на муки і на смерть, щоби терпіти за Христа. Але Христос був князем межи мучениками; і не був це тілесний біль, який наповняв його душу страхом і роспукою, але почуття злоби гріха; було це пізнання, що чоловік так уже зжився з гріхом, так привик до него, що навіть не зміг змірити його огидности, і що той гріх так уже глибоко запустив своє коріння в людське серце, що далі стало вже майже неможливим його викоринити. Серце Ісуса розірвала провина гріха, яку Отець в своїм гніві положив на него, як на заступника людей. Кождий біль, який він витерпів на хресті, кожда крапля крові, що сплила з його голови, рук і ніг, боротьба зі смертю, яка замучила його тіло, і невимовний страх, що наповняв його душу коли Отець його заховав перед ним своє обличчя, все це говорить до чоловіка і каже: „Це з любови до тебе згодився Син Божий на те, щоби обтяжено його сими огидними злочинами, які положено на него; задля тебе розбив він царство смерти і отворив двері раю і безсмертності. Він, що утихомирював разбурхані фалі на морю своїм словом, котрий ходив по запінених філях, перед котрим біси тремтіли, що перед дотиком його руки тікали хороби, котрий сліпим отворяв очи і мерців воскрешав до життя — цей дав сам себе на хрест, як достаточну жертву за людство.

Сатана напивав на серце Ісуса найгіршими спокусами, Гріх, який в очах його був так ненависний, звалено на него, що він застогнав під ним. Не диво, що в цю страшну годину його людська природа тремтіла. Ангели були свідками і дивувались цій розвучливій боротьбі з смертю, яка була о стілько більшою від тілесної муки, що

він цеї зовсім не відчував майже. Ангельські лики закрили свої очі перед страшним видовищем.

Бездушна природа виразила своє співчуття з своїм осміяним, умираючим творцем. Сонце не схотіло освічувати цього страшного образу, його повні, ясні лучі, що в полудне освічували землю, нараз мов загасли. Цілковита темрява, не спричинена ні затьмінням сонця ані жадною иньшою природною подією, обгорнула чорним покривалом хрест і його окруження. Вона тревала повних три години. Непрошибна була це темрява, але ще непроникливішою для людського ока була темрява, яка сповняла серце терплячого Христа. Безіменний страх опанував усіх і гробова тишина впала на Голготу. Проклони і насміхи заніміли на всіх устах. Чоловіки, жінки і діти кинулися в безмислім жаху на землю. Осліплючі блискавиці без жадного грому миготіли час від часу з хмар і освічували хрест і роспятого Спасителя.

Священники, старшина, письменники, кати і юрба, всі думали, що наступає час відплати. По якійсь хвильці шептав оден другому, що Христос тепер зійде з хреста. Декотрі пробували відшукати дорогу до міста і мацали навкруги бючи себе в груди і тремтячи зі страху.

О девятім часі уступила ця темнота з народу, але все ще огортала Спасителя як плащем. Гнівні блискавки били здається до него на хресті. Тут викликнув Ісус голосом великим: „Єлої, єлої, лама савафтані? Це є: Боже, Боже мій, нащо оставив ти мене?“ Коли внішна тьма окружила Христа, закричали ріжні голоси: Гнів Божий тяжить на нім! Стріли кари божої ціляють на него, бо він робив себе Сином Божим! Коли Спаситель висказав цей болісний крик, перестрах наповнив бо-

гатьох, що вірили в него; їх покинула надія; коли Бог покинув Ісуса, то що-ж мусіло статися з ними і з наукою, яку вони так радо прийняли були?

Тут на хресті висів непорочний агнець Божий. тіло його пошматоване синцями і ранами. Ті руки, що все були готові давати полекшу пригнобленим і терплячим, роспаті на хресті і прибиті острими цвяхами, ті терпеливі ноги, що зробили не одну трудну дорогу, щоби розповсюдити благодать і науку спасення світа, продіравлені і приковані до хреста; отта царська голова зранена терновим вінцем; ті бліді і дряхлі уста, що завсігди радо давали на просьбу страждущим людям поради, вимовили розпучливі слова: „Боже, Боже мій, нащо ти оставив мене?“

Чувства Ісуса були в дечім відповідні до почувань грішників, коли кара великого гніву Всемогучого вилється на них. Чорна роспука отінить чорним покривалом їх винну душу, а тогди спізнають вони гріховність своїх переступів у всій її глибині. Муками і смертю Ісуса викуплено для них спасення. Вони мали-б його, як би були радо і охотно прийняли, але нікого не силується, слухати закону Божого. Коли вони відкидають небесні добродійства, коли їм милійші роскоші тілесні і облуда гріху, то їм до сего вибір вільний. Але вкінці дістануть заплату, це є гнів Божий і смерть. Вони на завсігди будуть відлучені від Спасителя, котрого жертву вони зненавиділи. Вони проциндрять блаженне життя і вічну щасливість задля гріха.

Віра і надія завмирили в боротьбі Ісуса з смертю, бо Отець відобразив від него запевнення, яким він доси наділяв свого улюбленого Сина зглядом згоди і приняття. Світа всего Спаситель спустився тепер на докази, котрі його доси піддержували,

що Отець прийняв його діяльність і що він з його діла задоволений. В своїй смертній боротьбі, в якій віддав він своє дорогоцінне життя, мусів він у вірі спуститися лише з надією на того, котрому від давна був радо послушний. Не тішили його жадні ясні лучі надії ані і по правиці ані по лівиці. Все навкруг него обкутано було сірою, важною мрахою. Серед жасної темряви, яку відчувала навіть співчуваюча природа, мусів Спаситель випорожнити свою таємничу чашу до послідної краплі. Коли-ж йому відмовлено яснющою надії ба навіть і довіря в недалеку славу, скрикнув він голосом великим: „Отче, в руки твої віддаю дух мій“! Він знав добре прикмети свого Отця, його справедливість, милосердність і безконечну любов. В цілковитій підданности віддався він під опіку свого Отця. Підчас коли й ціла природа хиталася і тремтіла, почувли здивовані глядачі передсмертні слова божеского страдника: „Сповнилося!“

Сама природа брала участь в терпіннях свого Творця. Колихаючися земля, хитаючися скали і злощасна темрява об'являли, що вмер Син Божий, Няступило могутне землетрясення. Завіса церковна роздерлася на двоє. Страх обняв жовнірів і видців, коли побачили, що сонце покритлося тьмою, коли почувли як захиталася земля і як тріскають скали. Заніміли наруга і сміх священників і старшин, бо Син отсе віддав свого духа в руки свого Отця. Перелякана товпа почала звиватися і намацувала в темряві дорогу назад до міста. При відході вони билися в груди і говорили тихо і перестрашено між собою: „Справді страчено невинну душу. А що, коли він справді, як це він твердив, є Сином Божим“?

Ісус не віддавав свого життя, доки не спо-

внив діла, задля котрого прийшов, щоби його сповнити, і вимовив послідним віддыхом: „Сповнилося“. Сатана одержав тоді рішуче пораження. Він вже знав, що його царство пропало. Ангели Божі ликували, коли зачули слово: „Сповнилось“. Великий плян спасення, що залежав від смерти Христа сповнився тепер. Ціле небо раділо, що сини Адама могли бути підняті вкінці знову до престола Бога. О, що то за любов, що спонукала Сииа Божого зійти на землю, щоби стати за нас гріхом, щоби нас примирити з Богом і підняти до небесних осель, де би ми жили в славі і величності! А що таке чоловік, що задля його спасення треба заплатити так високу ціну?

Коли люди ліпше порозуміють величину цієї безмірної жертви, яку принесла велич небесна тим, що Ісус умер за грішників, тоді прославиться і плян спасення і згадки про Голготу викличуть в серцях християн святі постійні почування. Серця і уста переповняться хвалою і славою до Бога і його агнця. Гордість і захланність не можуть вирости в тих серцях, де стоять в пам'яті свіжо завжди образки Голготи. В тих очах, які поважають велику ціну людського спасення, світ мати ме мале значіння.

Всі скарби світа не мають тільки вартости і не вистарчають, щоби спасти одну однісіньку заблудшу душу. Хто зможе змірити любов, яку відчував Ісус до заблудшого світа, коли висів на хресті і терпів за гріхи винуватих людей. Ця любов є безмірна і безконечна.

Ісус доказав, що душа його була сильніша, як смерть. Тому, що він мусів перебути найстрашніщі борби з силами тьми, зросла також його любов до грішника призначеного на загибель. Він видержав, що Отець його закрив перед ним своє

лице, аж доки вкінці не вихопився з його огірченої душі крик: „Боже, Боже мій, нащо ти оставив мене?“ Рука його принесла спасення. Викуп за спасення людства заплачено. коли в смертній боротьбі з його уст вийшли блаженні слова, яких відгомін лунав, як здається, по всій вселенній: „Сповнилося!“

Деякі виснавці християнства турбуються світськими заняттями і беруть живу участь в нових і зворушаючих розкошуваннях, а супроти справи царства Божого стоять холоднокровно і байдужно. Але ця справа має і для того, якого пікавлять лишень форми, досить значіння, щоби його зацікавити. Тут розходиться о вічність. Тоді на Голготі захоплюють серце найглибші зворушення. До цієї справи повинен би кождий чоловік мати великий інтерес. Наші думки не можуть ніяк поняти, що Ісус, так високий і невинний, мусів умерти такою страшною смертю і знести тягар гріхів світа; наше виображення не мож взнестися до того, щоби розібрати і розслідити довжину, ширину і висоту та глибину такої подиву гідної любови. Розважання над незмірною любовю Спасителя повинні наповняти і зовсім обнимати наш розум, зворушити і зм'ягчити нашу душу, очистити наші похоті ублагороднити їх і перемінити зовсім наш характер. Апостол Павло виражає це словами: „Бо я не уважав себе, що знаю що між вами, окрім одного Ісуса Христа, роспятого“. А ми також, звертаючи свої очи на Голготу безпереривно, можемо викрикнути: „Не хочу хвалити себе, хиба хрестом нашого Господа Ісуса Христа, через ко- трого роспятий мені світ, а я світови.“

Коли роздумаємо, якої безконечної ціни стояло наше спасення яка-ж буде часть тих, що занедбують спасення так велике? Яка кара припаде

тим, які твердять, що вони є наслідниками Христа, а помимо того не клоняться в покірнім послуху перед домаганнями Спаса і не беруть хреста на себе, як покірні ученики Ісуса?

Дехто має лише вузке поняття о ділі спасення. Вони міркують, що Христос потерпів лише малу частину кари Божого закону і що, підчас коли відчув улюблений Син Божий гнів Отця, мав серед всіх своїх мук доказ любови і прихильности і що брами смерти перед його очима були освічені ясними проміннями надії. Але в тім вони дуже помиляються. Найчуткіша мука душевна Ісуса було почуття Божого невдоволення. Його душевна тривога о цім була так сильна, що люди можуть о ній мати лишень слабе поняття.

Історія терпінь і жертви нашого Спасителя не зворушує вже деякі душі і не ділає вже піяк на їх життя, не збуджує жадного глибокого жалю, коли читають о мученичій смерти свідків Ісуса. Одні повмирали на хресті, а иньші потерпіли смерть під повільними муками. А чим відріжнялася смерть дорогого Сина Божого від смерти мучеників? Що, правда, він потерпів на хресті найбільше жорстоку смерть; але-ж бо другі потерпіли за него то само, що відноситься до тілесних страждань. Чому терпіння Христові були страшнішими, як усіх иньших осіб, що віддали життя своє на смерть за него? Як би муки Христа були лишень тілесні, тоді смерть його була би певно не страшнішою, як иньших мучеників.

Але тілесні муки були лише малою частиною душевного страждання Ісусового. Гріхи світа тяжили на нім, а з ними і почуття гніву Отця його, бо він перетерпів кару закона. Це придавило з такою безконечною силою Божого страсотерпця. Властивою причиною його розпуки було то, що

Його власний Отець заховав перед ним своє лице і що він чувся полишеним. Розлуку, котру спричинив гріх між Богом а чоловіком, відчув невинний і терплячий Син чоловічий на Голготі як найглубше і то у всім її розмірі. Власть тьми грозила роздавити його. Жаден промінь надії не освічав будучности.

Він боровся з властю сатани, котрий висказував, що Ісус знаходиться в його власти, що він має більшу силу, як Син Божий, що Отець відцурався свого Сина і що ласка Божа прихильна так само Ісусови, як йому, чортови. Коли-б хоч трохи мав ще він ласки Божої, то взагалі не треба би було йому вмирати. Та-ж Бог міг би його виратувати від смерти.

Але Ісус навіть в найгіркішій душевній муці не подався. Легіони злих ангелів окружали Сина Божого, все-ж таки святим ангелам дано приказ, не проривати їх рядів і не запускатись з бундючним і глумливим ворогом в боротьбу. Ангелам небесним не вільно було давати поміч змученій душі Сина Божого. В цій темній годині страху, коли Отець закрит своє обличчя, коли легіони лихих ангелів окружали його, коли гріхи світа тяжіли на нім, витиснули його уста слова скарги: „Боже, Боже мій, нащо оставив ти мене?“

Наші погляди на життя, муки і смерть дорогого Сина Божого повинні бути ширші, глибші повніші. Коли діло спасення розважиться як треба, тоді об'явиться душевне спасення в своїй безкоштовній вартости. Всі людські справи є нічим в порівнянню до того, що зробив Бог, щоби запевнити нам вічне життя. А все-ж чи оден з нас нищить поради люблячого Спасителя? Серця тих людей обернені до світа і самолюбні задуми замикають їх двері серця, перед котрими Син Божий даремно

просить о впусцення. Порожне лицемірство і марна гордість, самолюбство і земска захланність, заздрість, злоба і пристрасть заповнили серця багатьох до вершка, що для Ісуса вже не стає в них місця.

Він був безконечно багатий, але задля нас став бідний, щоби ми через його бідність стали багатими. Він був убраний в світло і величаність, окружений небесними ангелами, котрі ждали на його прикази, щоби їх сповняти. А мимо того взяв він на себе нашу подобу, щоби жити між грішними людьми. „Дивіться, яку любов оказав нам Отець, щоби ми синами Божими звалися!“ Отсе любов, якої не може описати жадне перо. Наші серця мають бути оживлені, убагороднені і підняті в гору розмовою о любові, яку сказав нам Отець і Син. „І всякий, хто так уповає на него, стає чистим, як і він чистий“. Наслідники Ісуса повинні з цієї теми навчитися відбивати світлом в певнім степені таїнственну любов у своїм життю, щоби тим самим приготувитися, брати участь в похвальних співах спасених: „Сидячому на престолі і Агнцеві честь і слава і держава по вічні віки“

Е. Г. Вайт.

